

KOMENTÁŘ

12. 3. 2024

Životní podmínky domácností Pardubického kraje 2023

Čisté peněžní příjmy domácností Pardubického kraje (zjišťovány za rok 2022) meziročně nominálně vzrostly o 6,7 % (přibližně polovičním tempem než v roce předchozím). Po zohlednění růstu cen v ČR v roce 2022 (o 15,1 %) však příjmy v kraji reálně klesly o 7,3 % (v celé ČR o 6,5 %). Meziročně výrazně vzrostly náklady domácností na bydlení (v kraji o 25,9 % na 7 591 Kč měsíčně). V návaznosti na to vzrostl podíl domácností považujících tyto náklady za velkou zátěž (31,9 % představuje druhou nejvyšší hodnotu mezi kraji).

Podle výsledků šetření „Životní podmínky 2023“ činily v roce 2022 průměrné roční **hrubé peněžní příjmy** na jednoho člena domácnosti v Pardubickém kraji 286 866 Kč, což je přibližně o 6 % více než v předchozím roce. Na hrubých příjmech v kraji se 61,3 % podílely příjmy ze závislé pracovní činnosti, 22,8 % sociální příjmy a 13,1 % pak tvořily příjmy z podnikání.

Příjmy domácností v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ – výběrové šetření Životní podmínky

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Průměrný roční čistý peněžní příjem na osobu (Kč)¹⁾	165 350	179 371	192 940	206 087	235 120	250 958
meziroční změna (%)	7,4	8,5	7,6	6,8	14,1	6,7
Podíl domácností podle měsíčního čistého peněžního příjmu na osobu ¹⁾ (%)						
do 10 000 Kč	12,6	14,3	8,3	8,5	6,1	8,9
10 001–15 000 Kč	55,1	43,0	43,0	32,1	25,4	12,1
15 001–20 000 Kč	18,2	22,2	23,0	30,8	31,8	30,1
20 001–30 000 Kč	12,0	17,4	18,6	19,6	23,4	32,7
30 001 Kč a více	2,2	3,1	7,3	9,1	13,2	16,2
Domácnost vycházela s příjmem dle subjektivního názoru (%)						
s velkými obtížemi	7,1	8,2	5,6	5,4	7,5	6,6
s obtížemi	14,8	11,2	14,4	16,6	15,2	13,1
s menšími obtížemi	25,3	26,8	29,6	23,8	28,8	34,3
docela snadno	37,9	37,0	34,6	42,3	35,9	29,9
snadno	12,9	14,4	11,8	10,4	10,6	14,7
velmi snadno	1,9	2,3	4,0	1,6	2,0	1,4

¹⁾ příjmy domácností jsou šetřeny za předchozí rok

Po odečtení zdravotního, sociálního pojištění a daně z příjmů zjišťujeme v kraji průměrné **čisté roční peněžní příjmy** na osobu 250 958 Kč (hodnota uprostřed žebříčku krajů). Přičteme-li pak k čistým peněžním příjmům navíc **příjmy naturální** (např. požitky poskytované zaměstnavateli v podobě příspěvků na stravování, jazykové kurzy, sportovní vyžití, dovolenou apod. či hodnoty produktů z vlastního hospodářství, darů atd.), činily v kraji **celkové čisté příjmy** v přepočtu na jednoho člena domácnosti 260 669 Kč ročně (zjišťováno za rok 2022).

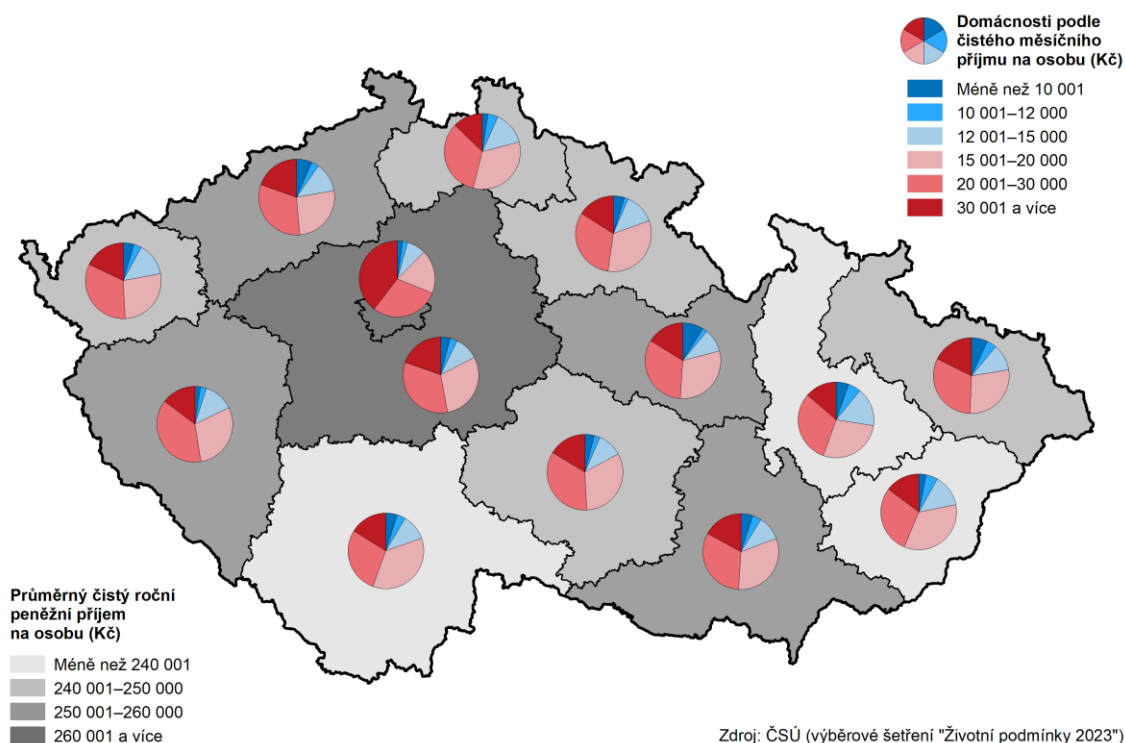
Proti průměrným čistým příjmům v ČR (peněžním vč. naturálních) byly roční příjmy v kraji o 8,5 tis. Kč nižší; v relativním vyjádření příjmy v kraji za republikovou hodnotou zaostávaly

KOMENTÁŘ

o 3,2 %. Nejvyšší čisté příjmy na osobu nadále zjišťujeme v Hl. městě Praze (o 91,9 tis. Kč ročně více než v Pardubickém kraji), nejnižší byly v roce 2022 v kraji Olomouckém (o 21,5 tis. Kč méně než v Pardubickém kraji).

Ve srovnání s výsledky šetření **v předchozím roce se čisté roční peněžní příjmy** na člena domácnosti v kraji zvýšily o 15,8 tis. Kč, tj. nominálně o 6,7 % (přibližně polovičním tempem než v roce předchozím), při republikovém navýšení o 7,7 %. Z republikových údajů je patrné, že v roce 2022 rostly příjmy nejrychleji domácnostem jednotlivců starších 65 let (vliv valorizace důchodů) a nejméně neúplným rodinám s alespoň jedním dítětem. Po zohlednění růstu cen v ČR v roce 2022 (o 15,1 %) však příjmy reálně klesly – v kraji o 7,3 %, v celé ČR o 6,5 %.

Příjmy domácností v krajích v roce 2022

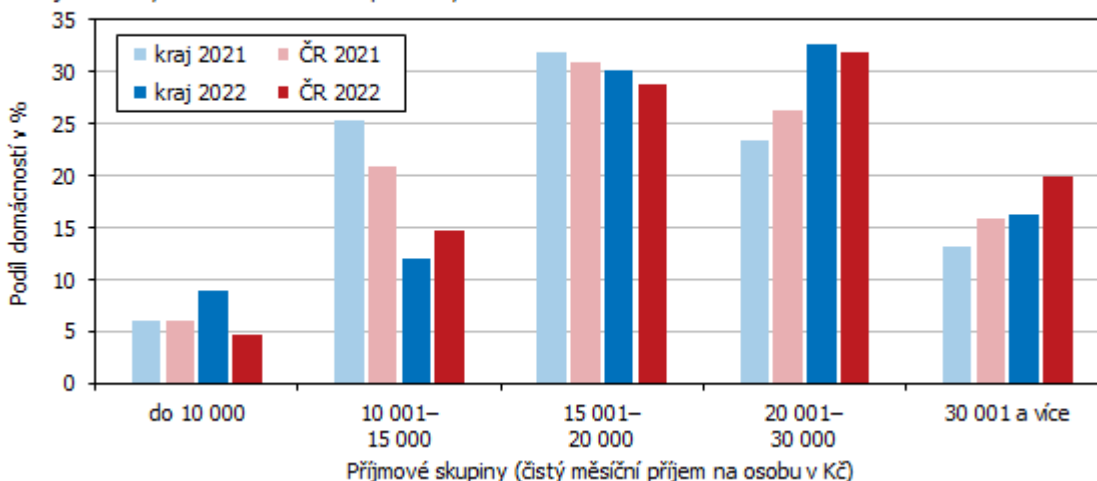

Zastoupení domácností s měsíčním příjmem na osobu **v pásmu** do 10 tis. Kč v kraji se v roce 2022 po předchozím poklesu meziročně zvýšilo o 2,7 procentního bodu na 8,9 % a převyšovalo tak republikový podíl o 4,2 procentního bodu. Dlouhodobě v kraji klesá podíl domácností v příjmovém pásmu od 10 do 15 tis. Kč na osobu. Opačný trend zaznamenáváme v případě zastoupení domácností s měsíčním příjmem na osobu mezi 20 až 30 tis. Kč i s příjmy nad 30 tis. Kč. Do příjmového pásma 20 až 30 tis. Kč přitom při posledním šetření spadalo nejvíce domácností kraje (přibližně jedna třetina). Příjmy nad 30 tis. Kč měsíčně na osobu pobíralo v roce 2022 v kraji 16,2 % domácností; za republikovým podílem kraj v tomto případě zaostával o 3,7 procentního bodu.

KOMENTÁŘ

Domácnosti podle příjmových skupin v Pardubickém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ – výběrové šetření Životní podmínky

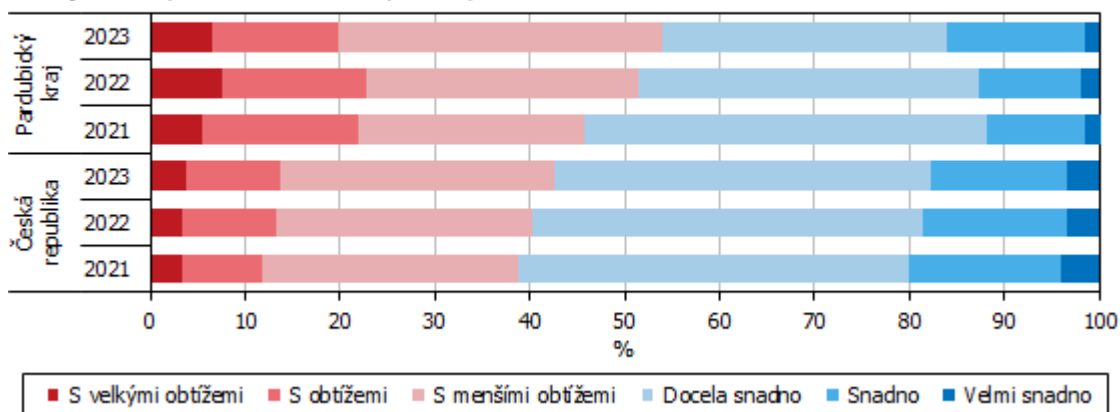

V posledních letech zaznamenáváme v kraji neustále se zhoršující **subjektivní vnímání** příjmové situace. Podle výsledků šetření z počátku roku 2023 se podíl domácností v kraji vycházejících s příjmy s obtížemi (od menších až po velké) meziročně zvýšil téměř o 3 procentní body při zřetelném poklesu podílu zejména v kategorii domácností, které s příjmy vycházejí docela snadno.

Každá patnáctá domácnost v kraji (6,6 %) vycházela podle výsledku šetření z počátku roku 2023 s příjmem s velkými obtížemi, což je (stejně jako v předchozích čtyřech letech) nejvyšší podíl v mezikrajském srovnání, a každá osmá domácnost (13,1 %) s obtížemi (druhý nejvyšší podíl mezi kraji). Čtvrtý nejnižší podíl v mezikrajském srovnání mají naopak domácnosti, které se svými příjmy dle **subjektivního názoru** vycházejí velmi snadno (1,4 %).

Jak domácnosti vycházely s příjmy v Pardubickém kraji a ČR (subjektivní hodnocení)

Zdroj: ČSÚ – výběrové šetření Životní podmínky

KOMENTÁŘ

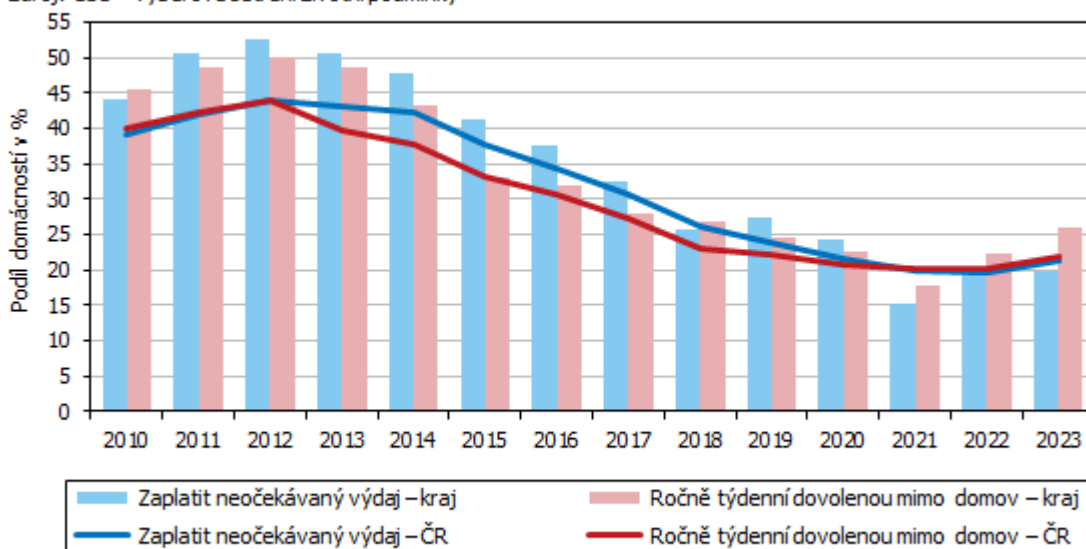
Přibližně 20 % domácností v kraji (při nepatrně vyšším podílu v celé ČR) si nemohlo podle výsledků posledního šetření dovolit zaplatit **neočekávaný výdaj ve výši 14,1 tis. Kč. Týdenní dovolenou mimo domov** (vč. pobytu na chatě, chalupě či u přátel, příbuzných) si v kraji v roce 2023 nemohlo dovolit 26 % domácností (4. nejvyšší podíl mezi kraji při 22% republikovém podílu).

Zastoupení domácností bez možnosti zaplatit neočekávaný výdaj či dopřát si týdenní dovolenou v kraji již druhým rokem roste (v roce 2023 meziročně o 0,4 procentního bodu, resp. o 3,5 p. b.). Rovněž celorepublikově již došlo v hodnotách uvedených ukazatelů po dlouhodobém poklesu a následné stagnaci k meziročnímu zvýšení (o 1,5 p. b. v případě zaplacení neočekávaného výdaje, resp. o 1,6 p. b. v případě možnosti absolvovat týdenní dovolenou mimo domov).

Meziročně rovněž vzrostl i podíl domácností, které si z finančních důvodů nemohly dovolit jíst obden maso (v kraji na 5,6 % v roce 2023, v celé ČR na 7,6 %) a domácností, které si nemohly dovolit dostatečně vytápět byt (v kraji na 4,2 %, v celé ČR na 7,0 %). V mezikrajském srovnání Pardubický kraj zaujímá v hodnotách uvedených podílů třetí nejnižší pozici.

Subjektivní názor domácností v Pardubickém kraji a ČR, co si nemohly dovolit

Zdroj: ČSÚ – výběrové šetření Životní podmínky

Pozn.: Výše neočekávaného výdaje se liší v každém roce šetření (např. 8,5 tis. Kč činila v roce 2010; 9,7 tis. Kč v roce 2015 a 14,1 tis. Kč v roce 2023).

Podle výsledků šetření za rok 2023 žilo v kraji v rodinných domech 53,9 % domácností (o 2,7 procentního bodu méně než v roce předchozím), což byl v mezikrajském srovnání čtvrtý nejvyšší podíl za Středočeským, Zlínským krajem a Krajem Vysočina. Struktura domovního fondu v kraji z hlediska **druhu domu** se odráží v podprůměrném zastoupení domácností využívajících dálkové topení (blokovou kotelnou), resp. v častějším využívání vlastního ústředního topení (zejména na plyn).

KOMENTÁŘ

Náklady na bydlení domácností v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ – výběrové šetření Životní podmínky

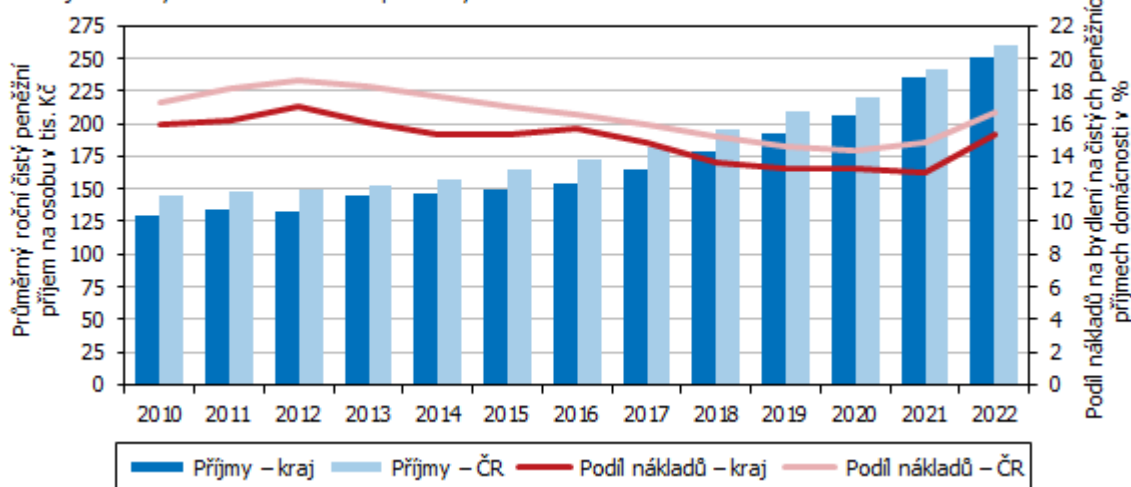
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Náklady na bydlení celkem (Kč za měsíc na domácnost)¹⁾	5 004	5 111	5 117	5 461	6 032	7 591
nájemné, úhrada za užívání bytu	904	882	978	1 061	1 022	1 227
elektrina	1 475	1 583	1 518	1 641	1 958	2 525
plyn z dálkového zdroje	895	1 000	996	1 068	1 193	1 696
teplo a teplá voda	427	383	352	392	492	629
vodné a stočné	528	515	539	544	555	632
tuhá a tekutá paliva	394	343	342	326	318	380
ostatní služby	381	407	392	429	494	502
meziroční změna (%)	1,9	2,1	0,1	6,7	10,4	25,9
v % z čistých peněžních příjmů domácnosti	14,9	13,6	13,2	13,2	13,0	15,4
Náklady na bydlení jsou pro domácnost dle subjektivního názoru člena domácnosti (%)						
velkou zátěží	25,6	25,3	27,8	28,3	30,3	31,9
určitou zátěží	65,8	64,1	61,6	61,8	62,5	63,3
vůbec nejsou zátěží	8,5	10,6	10,6	9,8	7,2	4,9

¹⁾ pravidelné měsíční platby se zjišťují většinou podle zálohy za měsíc březen v roce šetření, výdaje na odvoz odpadků, paliva, běžnou údržbu, pojištění domu/bytu a ostatní nepravidelné náklady se zjišťují za předchozí rok

Náklady na bydlení domácností meziročně výrazně vzrostly ve všech krajích. V Pardubickém kraji došlo k jejich navýšení o 25,9 %, což byl druhý nejvyšší procentuální nárůst po Jihomoravském kraji (při celorepublikovém růstu o 21,7 %). Nejmenší měrou (o méně než pětinu) náklady vzrostly v Praze a v Karlovarském kraji. Měsíční náklady na bydlení dosáhly podle zjišťování v roce 2023 v Pardubickém kraji 7 591 Kč na domácnost (91,5 % republikového průměru); v mezikrajském srovnání jde o páté nejnižší náklady za Krajem Vysočina, Jihočeským, Zlínským a Olomouckým krajem (v předchozím roce kraji patřila čtvrtá nejnižší příčka).

Příjmy domácností a náklady na bydlení v Pardubickém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ – výběrové šetření Životní podmínky

Oddělení informačních služeb – Krajská správa ČSÚ v Pardubicích

Informace o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další najdete na stránkách

Českého statistického úřadu: www.pardubice.czso.cz | tel.: 466 743 480, e-mail: infoservispa@czso.cz

KOMENTÁŘ

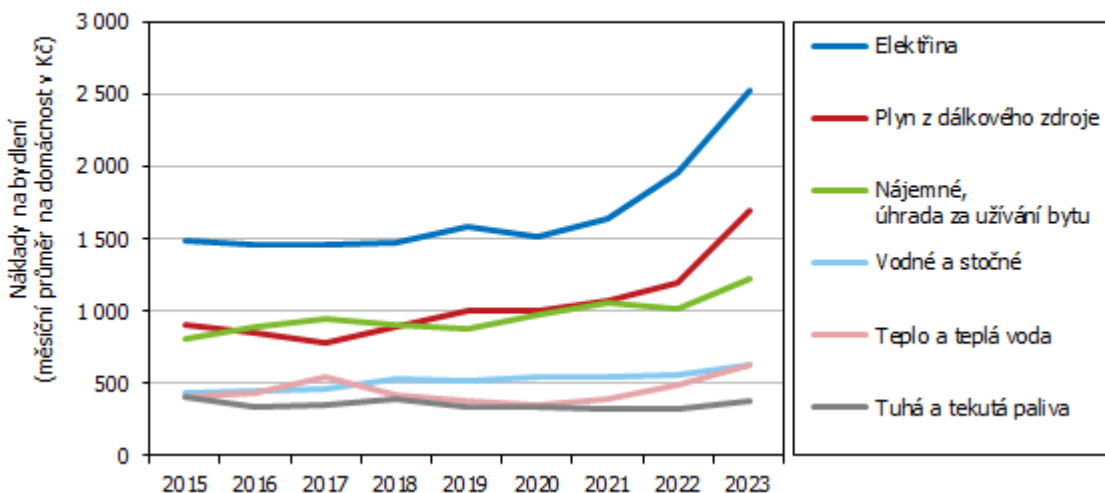
V průměru vynaložily domácnosti v Pardubickém kraji na bydlení 15,4 % ze svých čistých měsíčních peněžních příjmů (v ČR 16,7 %), což byl třetí nejnižší podíl v mezikrajském srovnání po Kraji Vysočina (14,5 %) a Středočeském kraji (14,9 %). Největší zastoupení měly náklady na bydlení na příjmech v Hlavním městě Praze (18,7 %) a Karlovarském kraji (18,4 %). Předchozí zřetelný pokles **podílu nákladů na bydlení na příjmech** se zastavil a přešel v jednoznačný růst na krajské i celorepublikové úrovni (v kraji meziročně o 2,4 procentního bodu, v ČR o 1,8 p. b.).

Ve **struktuře nákladů** na bydlení v kraji dlouhodobě představují nejvyšší hodnotu výdaje za elektřinu. Při posledním šetření šlo o 33,3 %, v absolutním vyjádření pak 2 525 Kč měsíčně. S 22,3 % (1 696 Kč) následují výdaje za plyn z dálkového zdroje a s 16,2 % (1 227 Kč) nájemné (úhrada za užívání bytu).

Oproti **republikové struktuře** zjišťujeme v kraji nadále nadprůměrný podíl nákladů na plyn a elektřinu; zastoupení nájemného je v kraji vzhledem k nižšímu podílu nájemních bytů podprůměrné. V absolutním vyjádření jsou průměrné měsíční náklady domácností v Pardubickém kraji oproti republikovým hodnotám nižší především v případě nájemného (o 541 Kč) a tepla a teplé vody (o 255 Kč). Nad průměrem ČR jsou pak zejména náklady na plyn z dálkového zdroje (o 223 Kč).

Náklady domácností na bydlení v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ – výběrové šetření Životní podmínky

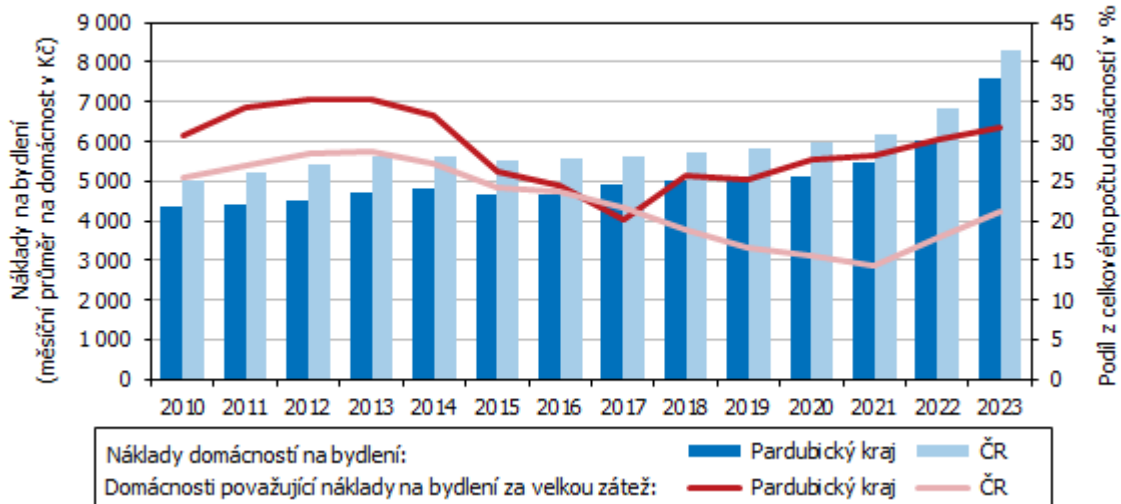

Meziroční **nárůst nákladů na bydlení** se v kraji i celé ČR projevil ve všech sledovaných složkách (včetně kategorie vodné a stočné, teplo a teplá voda, tuhá a tekutá paliva i ostatní služby). Největší měrou (o 42,1 %) vzrostly domácnostem v Pardubickém kraji náklady na plyn z dálkového zdroje, následovaly (s 28,9% meziročním nárůstem) výdaje za elektřinu, náklady na teplo a teplou vodu (nárůst o 28,0 %) a nájemné (navýšení o 20,1 %). Celorepublikově se procentuálně nejvyšší nárůst týkal rovněž plynu, za ním následovaly výdaje na teplo a teplou vodu, výdaje na elektřinu a tuhá a tekutá paliva.

KOMENTÁŘ

Náklady domácností na bydlení v Pardubickém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ – výběrové šetření Životní podmínky

Zatímco v celé ČR se podíl domácností považujících náklady na bydlení za velkou zátěž po roce 2013 neustále snižoval a k nárůstu došlo až v posledních dvou sledovaných letech, v Pardubickém kraji se trvalý růst projevoval již od roku 2018. **Subjektivně** jsou náklady na bydlení velkou zátěží pro 31,9 % domácností v kraji (o 1,6 procentního bodu více než při předchozím šetření). V mezikrajském srovnání jde o druhý nejvyšší podíl za Libereckým krajem (v předchozích čtyřech letech se Pardubický kraj v hodnotě tohoto ukazatele řadil na první příčku).

Na druhé straně subjektivně nejsou náklady na bydlení vůbec zátěží v největší míře pro obyvatele Kraje Vysočina (16,8 % domácností) a Prahy (16,5 %); Pardubickému kraji patří (se 4,9 %) nejnižší příčka.

Z hlediska **problémů spojených s bydlením** byl v Pardubickém kraji v roce 2023 zaznamenán (stejně jako v celé ČR) meziroční nárůst podílu domácností stěžujících si na hluk z domu, resp. ulice, vandalství či kriminalitu v okolí i znečištěné okolní prostředí a vlhkost v bytě.

O šetření Životní podmínky (EU-SILC)

Český statistický úřad provedl v roce 2023 již devatenácté výběrové šetření o příjmech a životních podmínkách domácností pod názvem „**Životní podmínky**“ (ŽP). Zjišťování v ČR probíhá jako národní modul šetření EU-SILC, které je povinné v členských státech Evropské unie. Jeho výsledky se využívají k hodnocení sociální situace obyvatel v jednotlivých státech. Účelem šetření je získat reprezentativní údaje o příjmovém rozdělení jednotlivých typů domácností, údaje o způsobu, kvalitě a finanční náročnosti bydlení, vybavení domácností předměty dlouhodobého využívání, a o pracovních, hmotných a zdravotních podmínkách dospělých osob žijících v domácnostech.

Většina údajů se zjišťovala podle aktuálního stavu v době dotazování, tj. na jaře 2023, pouze ekonomická aktivita či údaje o peněžních a naturálních příjmech byly zjišťovány za rok 2022. Náklady na bydlení vyjadřovaly výši těchto nákladů v době šetření. Pravidelné měsíční platby se

KOMENTÁŘ

zapisovaly většinou podle zálohy za měsíc březen 2023. Výdaje na odvoz odpadků, paliva, běžnou údržbu, pojištění domu/bytu a ostatní nepravidelné náklady se uváděly za celý rok 2022.

Šetření se provádí každoročně ve všech krajích ČR v domácnostech žijících v **náhodně vybraném souboru** bytů, které jsou opakovaně navštěvovány 4 roky po sobě, přičemž každoročně se část z nich obměňuje. Při šetření v roce 2023 navštívili pověřené tazatelé v ČR 6 610 bytů vyšetřených v předchozím roce a 4 750 nově náhodně vybraných bytů. V Pardubickém kraji tazatelé navštívili v úhrnu 539 bytů.

Při interpretaci a analýze výsledků šetření „Životní podmínky 2023“ je třeba brát v úvahu, že vznikly zpracováním dat získaných výběrovým šetřením. Všechny publikované údaje vznikají dopočtem na celou populaci, a tudíž jsou zatíženy určitou statistickou chybou. Např. u uvedených 250 958 Kč čistých peněžních příjmů na osobu v Pardubickém kraji je 95% interval spolehlivosti 229 780–272 136 Kč. V tomto intervalu tedy s 95% pravděpodobností leží skutečná hodnota odhadované charakteristiky.

Bližší metodický popis ukazatelů, způsob dopočtu a přesnost výsledků šetření „Životní podmínky 2023“ včetně podrobných dat za ČR i kraje jsou k dispozici v **publikaci**:

[Příjmy a životní podmínky domácností – 2023](#)

(krajská data viz Tab. 15.1 a 15.2)

Další tematické odkazy:

[Tisková zpráva a prezentace – ústřední stránky ČSÚ](#)

[Výběrové šetření příjmů a životních podmínek domácností \(SILC\)](#)

[Příjmy, výdaje a životní podmínky domácností – ústřední stránky ČSÚ](#)

[Příjmy, výdaje a životní podmínky domácností – stránky KS ČSÚ v Pardubicích](#)

Kontakt:

Ing. Hedvika Fialová

Oddělení informačních služeb KS ČSÚ v Pardubicích

Tel.: 466 743 418, 737 857 459

E-mail: hedvika.fialova@czso.cz